

Ama Sayın Willam Burroughs Yazmayın Öyle, Burası Türkiye!

Sonunda bu da oldu; yüce Türk yargısı Beat Kuşağı'nın ahlakını da yargılamaya başladı. Ocak ayında Sel Yayıncılık tarafından Süha Sertabiboğlu çevirisiyle yayınlanmaya başlayan William S. Burroughs'un "Cut-up" üçlemesinin ilk kitabı olan *Yumuşak Makine* İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından soruşturmaya uğratıldı, davayı açmak için ise bilirkişi raporu da yine o muazzam Başbakanlık Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma Kurulu'ndan alındı.

Kurul yine kitabın orasından burasından "Cut-up" tekniğiyle metinler kopardı ve bunlar Türk toplumunun ahlak yapısına uymaz diyerek cezalandırılmasını istedi.

Savcılığa verdiğimiz ifadede alıntıladığımız bölümler raporun genel yapısı ve kurulun kafa yapısı hakkında yeterince fikir vermesi bakımından yeterince açıklayıcı olacaktır.

Kamuoyuna esefle duyurulur,

SEL YAYINCILIK

İSTANBUL CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Basın Bürosunun isteği üzerine Başbakanlık Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma Kurulu'na incelenmesi için gönderilen William S. Burroughs'un *Yumuşak Makine* adlı kitabı için adı geçen kurul bir rapor düzenlemiştir. Yetişkinler için hazırlanan ve piyasaya sürülen kitapların 'çocuk' kurullarına gönderilmesinde ısrarı anlamak mümkün değil, zira bu pencereden bakarsak televizyonlar, haber bültenleri gibi medya araçları ve binlerce kitap hakkında onlarca rapor yazılabilir.

140 sayfalık kitabın yirmi ayrı sayfasından bazen bir cümle bazen birkaç paragraf olarak "işte bu yazılanlardan dolayı müstehcendir" sonucuna ulaşmak bir edebiyat metnine yapılmış koskoca bir haksızlıktır. Tüm dünyanın okuyup bir öncü yazar olarak kabul ettiği William Burroughs'u Başbakanlığa bağlı edebiyatçı, estet, eleştirmen, çevirmen gibi sıfatlardan yoksun bir kurulun incelemeye kalkması böyle "ucube" bir durumu ortaya çıkarmıştır. Çünkü edebiyat ve karşı-edebiyat metinlerinin hiçbirinde kurulun yazdığı üzere; "**konu bütünlüğü**", "**anlatım bütünlüğüne riayet**" aranmayacağı gibi, "**tarihi mitolojik unsurların yaşam tarzlarından örnekler vererek kişisel ve objektif olmayan gerçek dışı yorumlarda bulunmak**" ve "**argo ve amiyane tabirlerle kopuk anlatım tarzının benimsenmesi**" de bir suç teşkil etmez. Bu kurallar ancak resmi yazışmalarda, raporlarda ya da ders kitaplarında dikkate alınabilecek genel kurallardır. Oysa sanat ve edebiyat kavramları bu kalıpların hiçbirine oturtulamaz, böyle yapmayan yazar bir soruşturma konusu haline getirilemez. Kimsenin mitolojik unsurlara dair objektif bir yorumda bulunmak gibi bir zorunluluğu yoktur. "**Mezkûr kitabın bu haliyle edebi eser niteliği taşımadığı, okuyucu haznesine ilave katkısının olmayacağı, kriminolojik açıdan da kitapta, insanın bayağı, adi, zayıf yönlerinin işlenmesinin okuyucu üzerinde suça izin verici tavırları geliştirmektedir.**" Ayrıca hiçbir yazarın insanın her koşulda güzel yönlerini göstermek gibi bir mecburiyeti olmadığı gibi, okuyucu haznesine katkısının ne olacağının ve edebi nitelik taşıyıp taşımadığının ölçütü de resmi bir devlet kurumu değildir, kitabın okurudur.

Hak ve özgürlükler, özgür bireylerin, edebiyatçıların, sanatçıların, düşünürlerin fikirlerini, eserlerini hiçbir baskı, yasak ve tabunun olmadığı ortamlarda ortaya koydukları zaman gelişir. Yine çağdaş, sorgulayıcı, yaratıcı bireylerden oluşan toplumlar en uç örnekler sayılabilecek edebi metin ve sanat eserlerini okuyarak, görerek oluşur.

Başbakanlığa bağlı bu kuruldaki kişiler bilmiyorlarsa dahi basit bir internet araştırması yapsalardı yazarın "Beat Kuşağı" (Beat Generation) isimiyle anılan bir akımın öncülerinden biri olduğunu görecektirdi. İkinci Dünya Savaşı sonrası Amerika'da hakim olan statükocu orta sınıf ahlakına bir başkaldırı olarak doğan Beat Kuşağı, her türlü toplumsal hegemonyaya karşı bireysel başkaldırısı düstur edinen, her türlü kural ve baskının karşısına hem hayat tarzları hem de eserleriyle dikilen, ortaya çıkışlarından bugüne dek bir çok yazarı, müzisyeni, sinemacı ve sanatçıyı etkilemiş bir sanat ve hayat akımıdır. Halen tüm dünyada bu yazarların kitapları sürekli yeni baskılar yapmakta, haklarında inceleme kitapları yayınlanmakta ve filmlere konu edilmektedir.

Yumuşak Makine ise W. Burroughs'un, edebiyat çevrelerinde büyük bir yenilik olarak kabul edilen 'Cut-up' 'Kes-yapıştır' tekniği ile yazmış olduğu bir kitaptır. Burroughs, yaşam biçimindeki yerleşik kalıplara karşı çıkmakla kalmaz edebiyattaki yazma biçimlerine de bir karşı koyuş geliştirir bu teknikle. Hal böyleyken ve zaten kitabın yazılış amacı, sınırların dışına çıkmak iken "**kitaptaki yazıların normal sınırlar içinde kaldığını ve toplumun sosyal normlarıyla çatışmadığını iddia etmek mümkün değildir**" gibi ifadelendirme ve suç unsuru aramanın absürtlüğü aşikârdır. Üstelik raporda belirtildiği üzere Milli Eğitim Kanununun "**Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, maddi ve manevi kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan;**" gibi saikleriyle yetişmemiş Willam S. Burroughs'tan bu çerçevede bir metin ortaya çıkartmasını beklemek de anlamsızdır.

Ayrıca belki kurul farkında değil ama Beat Kuşağı'nın Willam Burroughs, Jack Kerouac, Allen Ginsberg gibi temsilcilerinin kitaplarını bu ülkede satın alan, okuyan, hakkında kültür-sanat dergilerinde yazılar yazan, arkadaşına tavsiye eden binlerce insan var. Bu raporda defalarca kez geçen "ahlaki normlarla bağdaşmazlık" ve "halkın ar ve hayâ duygularını incitmek" tabirleri ile bu "halkın" bir kesimine ahlaksız sıfatı yapıştırılmış olmuyor mu? Devletin herhangi bir kurumunun toplumun genel ahlak çerçevesinin sınırlarını çizmek, bu sizin için ahlaklıdır ve bu da değildir gibi bir hüküm vermek, üstelik halkın haberi olmadan onun ar ve hayâ duygusunun incindiğine dair karar çıkartmak gibi görevi mi var? Üstelik böyle bir mantığa toplumsal sorumluluk atfetmeye çalışılarak, nasıl bir mühendisliğe soyunulmaktadır? Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma Kurulu bir edebiyat metni için aşağıdaki tespitleri yaparken cahilliğini göstermekle kalmıyor gülünç de oluyor: "**Zira insanlar ilkel hayatlarından bugüne kadar dünyanın her yerinde ve her toplumunda cinsi uzuv bölgelerini kapalı tutmayı ve cinsi münasebetin gizliliğini vazgeçilmez kural olarak uygulamaya gelmişlerdir. Bu, toplumumuzda da böyledir. Toplumumuzun ahlak anlayışı ve kuralları ile örf ve adetleri cinsi münasebetin aşikarlığını kabul etmez. Toplumlar varlıklarını koruyabilmek ve toplum organları bizzat bu normlara uymak zorunda oldukları gibi, toplumu bu konuda yönlendirme, ikaz etme, hatırlatma görev ve sorumluluğu ile de yükümlüdürler. Bu görev ve sorumluluk toplumsal niteliktedir. Söz konusu kitapta yayınlanan yazıların bu toplumsal görev ve sorumluluk ile bağdaşması mümkün değildir. Kitapta asıl ağırlığın cinselliğe yöneltilmiş olduğu, kitabın toplumun ahlak yapısıyla bağdaşmadığı ve halkın ar ve haya duygularını incittiği, genel ahlaka aykırı olduğu müşahede edilmelidir.**"

William S. Burroughs'un bir kitabını ele alarak orada kelime avına çıkmak bilimsel insan aklının geldiği yere saygısızlık olmaktan öte, bir kuşağa haksızlıktır da. Bireysel hak ve özgürlüklerin sürekli tartışıldığı ve herkesin "kendi düşüncesini ifade etmesi" "başka yollara sapmaması" teşvik edilen 2011 Türkiye'sinde yaklaşık elli yıl önce yazılmış ve edebiyatta öncü bir akım olarak kabul edilen Beat Kuşağı'nın önemli bir temsilcisinin kitabını "halkın ahlakını bozar" düsturu ile yargılamaya kalkmak, "bize özgü" gülünçlüklere bir halka daha eklemekten öteye gitmeyecektir. Ve bu davanın ülkemiz sınırları dışında hiçbir hükmü, saygınlığının olmadığı da çok açık ve nettir.

Biz tüm dünyada sanat ve edebiyat çevrelerinde bir yeri olan bu akımın temsilcilerinin eserlerini Türk okurunun da okumaya hakkı olduğunu düşünen aracı bir kurumuz; sizler bu dava ile yazarın düşüncesini mi, Beat Kuşağı'nın ahlakını mı, bizim faaliyetimizi mi yoksa bu projede sözleşmeli olarak çalışan ve yalnızca kitabı Türkçeye aktaran çevirmenini mi yargılıyorsunuz?

Sel Yayıncılık, yirmi yıldır yerli ve yabancı birçok ünlü yazarın edebi eserlerini okura sunan saygın bir kurumdur. Yine yurtiçinde ve yurtdışında faaliyetlerinden dolayı birçok saygın ödüle layık görülmüştür. Faaliyetlerimizi zora sokan soruşturmalara ve kitapların herhangi bir nedenle yargılanmasına son verilmesini istiyoruz.

Saygılarımızla.